

S L Ä K T M I N N E N

MORMOR OCH MAMMA BERÄTTADE

OCH NU BERÄTTAR JAG

för mina barn och barnbarn

Odensjö i jan. - febr. 1978

Birgit Wennersten

Familjen Zitz

C. W. Baermann gm. Johanne Marquardt
1792-1844

Wilhelmine Julius Adeline Clarysäte
f. 1819 f. 1821 f. 1823 f. 1826

Maria gm. Ludwig Bruow
1833-1916 1825-1907
Albert
f. 1836

en dotter gm. Johannes Conrad
f. 1867

August Zitz gm Wanda Baermann
1826-1917 1829-1904

Johanna
f. 1873

Margarete gm. N. May
f. 1874

Mariacille
f. 1929 (bos. i Berlin)

Wanda gm. Herman
Eriksson
f. 1862

Emil gm. ?
f. 1862

Hugo gm. Gurie
f. 1860

Clara gm. Gustaf Nilsson
1857-1915 1856-1941

Emma gm. Carl Schole
1855-1922 f. 1849

Carl Axel gm. Sara Honeq
f. 1853

se samt.
Lindquist

se släktfört.

Hilmar
f. 1878

Wanda gm. G. Platin Rut
f. 1883 1885-1976 f. 1887

Claudia
f. 1887

Wanda gm. Jesse
f. 1886 (bos. boss)

Emma
f. 1886 (bos. Ålesund)

Emil
f. 1862

se släktfört.
(bos. U.S.F.)

Ellie
f. 1918

Öivin gm. I. Rict
f. 1891 2. Maggi

se släktfört.
(bos. U.S.F.)

Augusta gm. Tage Rasmussen
f. 1878 f. 1876

Bjarne gm. I. Signe
f. 1885 2. Randi

Öivin gm. I. Rict
f. 1891 2. Maggi

2. Carl gm. Randi
f. 1921 (bos. i Hammar)

Anna

Hilmar

Wanda

Emil

Georgild gm. Arne Kolstø
f. 1906

Emilie gm. Gerhard
f. 1906

Camilla
f. 1908

Herman

Anna

Wanda

Emil

se släktfört.

se släktfört.

se släktfört.

se släktfört.
(bos. i Hammar)

se släktfört.
(bos. U.S.F.)

Atle
(bos. i Sverige)

Ugdis

Familjen Lundquist

Johan Georg gm Anna Maria Ström
 (Kattelagnismålar-
 älderman i Sjöhim)
 1772-1866

Georg gm. Hedda Forsslund
 1802-1877

Hedda Georgina
 (Foster)
 1835-1911

Ernst Viktor gm Anna Zeitz
 1838-1908

Wanda
 1880-1963

Georgi gm Ester Bergström
 1881-1956

Viktor gm Carmou Carnold
 1883-1957

Hedvig
 1885-1945

Näemi gm Oskar Halle
 1890-1960

Hugo gm I. Elisabeti
 1889-1959

Österlund
 1890-1947

Greta
 f. 1915
 (Molkom)

Maja
 f. 1917

Karin
 f. 1920

Gurli
 f. 1923

(Mölnbo)

(se släktförteckning)

Birgit
 f. 1916

Gunnar
 f. 1920

Ragnar
 f. 1927

2. Aina
 - d/1978

Viktor
 f. 1911

Émile
 f. 1915

(Marocko)

Britta
 f. 1916

Bengt
 f. 1917

Margit
 f. 1920

Ernst
 f. 1924

(Örebro)

(Lund)

(Örebro)

(Värz)

(se släktförteckning)

Min morfar

Ernst viktor Lundquist

f. 7 aug. 1838 i Gefle, d. 21 febr. 1908 i Borås

var, enligt släktregistret, bankbokhållare i Gefle.

På 1850-talet hade han, enligt husförhörslängd, vistats i Philipstad i Bergsskolan.

Han gifte sig 1879 med Anna Zeitz, och deras äldsta barn föddes i Gefle. År 1881 utflyttade familjen till Elghult i Kronobergs län, år 1884 till Madesjö, där han först arrenderade Gadderås glasbruk och senare var ägare till Flygsfors glasbruk.

I början av år 1890 måste den stora katastrofen för familjen ha ägt rum: glashyttan brann, och en stor order, som just låg inne "rann ut över backen". Försäkring måtte ej funnits eller varit helt otillräcklig. Morfar var ägare till bruket. Som främsta hjälp hade han sin svärfar (min mormors far), som var hyttmästare och flyttat med från Sandöns glasbruk. Denne reste nu med sin fru till U S A, dit ett par av hans barn utvandrat. Enligt obestyrkta påståenden medförde han en del av brukskassan. Han återvände sedermera till Sverige och bodde några år i Borås, där hans hustru dog 1903. Då jag föddes bodde han hos mormor i Linköping och var då helt döv: "Ach, then lille baby ist so snäll", citerar mamma honom (då jag lär ha gallskrikit).

Av allt att döma stod familjen Lundquist bokstavligen på bar backe. Första tiden vistades de i Kristiania hos mormors syster Emma som var gift med skeppsredare Carl Schou. I slutet av 1890 flyttade familjen till Borås, där mormors syster Clara bodde. Hon var gift med en målarmästare. I Borås bodde familjen på första våningen i det hus som också inrymde missionskyrkan.

I Borås hade morfar endast tillfälliga kontorsarbeten. Han var en bruten man och hämtade sig aldrig efter chocken. Mamna säger att hon endast minns sin far som gammal och sjuk.

Morfars mor var född Forsslund (se släktreg.), och efter den släkten sades komma de ganska djupa munvinklarna (som t.ex. jag har) - "det forsslundska draget". Morfars farfar var kakelugnsmakarålderman i Stockholm, och vi tror det är från det hemmet de gustavianska stolarna, signerade av Ephraim Ståhl (våra) och Melkior Lundberg (hos Inga Holte), härstammar. Jag minns, att mormor hade en grön s.k. emmastol - mormors stol - där hon alltid brukade sitta med fötterna på en pall (mot golvdraget). När mormor dött, vände sig moster Wanda till en tapetserare för att få stolen omklädd. Han fann den då "ihålig", och när han tog bort höljet fanns en gustaviansk karmstol under, med ben och armstöd något avskurna. Vi vände oss till firma Bernhard Sylvén, experter på gamla möbler, och en av sönerna åtog sig att restaurera såväl fåtöljen som de övriga stolarna, d.v.s. två stolar med höga ryggstöd och två taburetter. Dessa var då övermålade i svart och guld. Tyget som sattes på är vävt av Östergötlands läns hemslöjd och heter "Blåklint".

I familjen i Borås ingick även min morfars enda syster Hedda Georgina, f. 1835 i Gefle, d. 1910 i Borås, av mamma alltid omnämnd som "faster". Hon hade varit bankkamrer i Gefle och hade nu pension. Hon hade ett rum för sig i hemmet, och dit fick man inte gå in utan att knacka. Det finns faktiskt ett gammalt foto som visar det rummet och där man återfinner ovan nämnda möbler och även vår väggklocka. Hon hade även piano, och det var hon som lärde min mamma spela. En del av hennes boksamling finns kvar. Där ingick även engelska böcker.

"Faster" bidrog till familjens upnehållande både genom sin pension och genom att ge pianolektioner. Man måste säga att hon i mycket övertog sin brors roll som familjeförsörjare.

Mamma var hennes speciella gunstling bland syskonbarnen. Mamma har berättat, att morfar och faster alltid serverades maten i "rummet", medan mormor och barnen åt i köket.

Faster fick som dopgåva en silversked och -gaffel som sedan i sin tur gavs till hennes äldsta syskonbarn, Wanda. Från henne har jag fått dem.

Släktnamnet Georg från Lundquistska familjen gick igen i hennes Georgina. Hedda var släktnamn i Forsslundska släkten.

Till utseendet var morfar mörk och brunögad, och mamma brås mycket på honom över panna och ögon. Faster var däremot blond och blåögad.

En av morfars kusiner var överintendent i Gefle och hette Frans von Schéele. Från honom kom en del hjälp till familjen bl.a. i form av kläder - det gällde säkert att svälja eventuell stolthet.

Min mormor

Anna Ottilia Lundquist f. Zeitz
f. 1852 i Preussen, d. 1942 i Linköping

var dotter till hyttmästare August Zeitz
f. 1826 i Königsberg, d. 1918 i Linköping och hans maka
Wanda f. Baerman

f. 1829 i Posen, d. 1903 i Borås.

Wanda Baermans far, G.W. Baerman, var "Feldmesser" i Posen. Av hans hand finns anteckningar om hans familj och barn. Det finns också ett ungdomsfoto av honom. Han var född 1792. Dessa papper har mamma fått av en annan gren av familjen (barnbarn till en syster till Wanda Baerman) som, tack bl.a. för en massa mat- och klädpaket som mamma sände under och efter andra världskriget. Denna familj bestod av två systrar och en bror Conrad, bosatta i nuvarande Östberlin. Walter Conrad var litet konstnärligt lagd, och han har bl.a. målat silhuetter på gult siden som hänger i Slätthem. Han "försvann" i kriget. Mamma brevväxlade länge med de båda systrarna och besökte dem i Berlin på 60-talet.

August Zeitz måste ha kommit till Sverige i mitten av 1850-talet. Han var då hyttmästare vid Sandöns (i Ångermanälven) fönsterglasbruk.

Mormor var äldst bland syskonen, och hon fick tidigt hjälpa till med skötseln av de yngre. Hon har berättat en hel del för mig om sin uppväxttid, men tyvärr har jag glömt det mesta. Tydligen utgjorde hennes familj jämte disponentens "herrskaen". En hel del arbetare bodde där omkring i ganska eländiga omständigheter. Lustigt nog har jag av mormors beskrivning bildat mig en ganska bestämd (men kanske helt felsktig) bild av hur hela omgivningen såg ut: Zeitz'hus i vinkel med disponentens och med en stor gårdsplan framför, och bortom den glashyttan, alltsammans beläget ganska högt och med utsikt över älven och den livliga båttrafiken.

År 1870 var mormor på besök hos sina släktingar i Berlin. Hon berättade, att hon då såg tyska soldater marschera fram i täta led nedanför fönstren, under folkets jubel på väg mot Frankrike.

Av mormors syskon gifte sig Emma med skeppsredare Carl Schou i Kristiania. De hade fyra barn, Augusta, Einar, Öivin och Bjarne. Med denna syster hade mormor alltid god kontakt. Augusta gifte sig med grosserer Aage Rasmussen. De hade en dotter, Gunhild (Nenna) gift Kolstö. De uppfostrade också Bjarnes äldsta dotter Emmelise, gift Wohrm. Den norska grenen av familjen var mycket förmögen. I slutet av 1950-talet hade Zeitz familj ett släktmöte i Stockholm, där fler av Emmas ättlingar var med. En son till Bjarne i hans andra äktenskap, Carl, är läkare och bosatt i Hamar. En son till Emmelise, Atle, är också läkare. Han är gift med en svenska och arbetar nu (1978) i göteborgstrakten, som jag såg av ett TV-program, där han medverkade.

Mormors syster Clara, som var mycket vacker, blev "förförd". Mormor berättade för mig, hur hon då fick följa sin syster till Stockholm för att hon skulle föda sitt barn där och hur de unga flickornas okunnighet nästan orsakade att barnet föddes mitt på Norrmalmstorg. Denna dotter, Hildur, uppfostrades dock tillsammans med de barn som föddes i Claras äktenskap med målarmästare Gustav Nilsson. Hon var lik systrarna endast däri att de alla var ovanligt långa. Hon hade något sneda ögon och ett "klipskt" utseende. "Hon är lik sin far" sa mormor, "han såg ut som en djävul". För mig verkade det nästan som om denne man kommit uppstigande ur älven som näcken, fylld av onda uppsåt. Hildur arbetade många år på kontor i Norrköping. Hon gifte sig aldrig. Hon var faktiskt både klok och trevlig. - Som gift bodde Clara i Borås och där föddes ytterligare tre döttrar: Wanda, Rut och Claudia. Endast Wanda efterlämnar barn, en son Erik Platin. Rut gifte sig på äldre dar med en ungdomsvän, Carl Linderstam, som då var änkling. De bodde i Norrköping och

ungicks ganska mycket med mina föräldrar. Han dog på 60-talet, hon 1976. Ragnar jordfäste. Rut lämnade mamma en del familjeminnen i arv, bl.a. ett vackert sybord.

Mormors äldste bror, Artur, blev kvar i Norrland och efterlämnar flera ättlingar med namnet Zeitz. En dotter till honom, Wanda, arbetade en tid i Örebro på samma företag som min morbror Hugo, och jag träffade henne där.

Två bröder, Hugo och Emil och en syster, Wanda, utvandrade till U S A. Wanda var där gift med en svensk, Herman Eriksson och hade flera barn. Ett par av döttrarna var ovanligt musikaliska (vilket för övrigt gällde för hela mormors släkt) och hade en egen orkester och sångkör. Både Hugo och Wanda tycks ha fått det mycket bra. Emil återvände hem och dog i Sverige. En dotter till honom, Wanda Jersin, var gift i Nordnorge och deltog i ovan nämnda släktmöte.

Familjenamnen i Zeitz familj var Hugo och Wanda.

Efter flyttningen till Borås måste även mormor försöka bidra till familjens uppehälle. Hon kokade t. ex. karameller och sålde. Genom att familjen tillhörde missionsförbundet fick de också många kontakter. Mormor sjöng med i kyrkokören som alt. Där lärde hon känna familjen Johan Samuelsson, som vid den tiden drev en matservering vid torget. (De blev senare hotellägare och innehade på 1930 talet Park Hotell). Där hjälpte mormor till med att bre smörgåsar o.s.v. Kontakten med den familjen fortsatte, så att mamma blev spellärlarinna till familjens tre flickor och också följde med till deras sommarställe som någon slags barnflicka. Två av flickorna blev sedan musikedirektörer: Rut Eriksson, kantor i Danderyds kyrka, och Elsa Fleetwood, lärare i musik vid Stockholms folkskolor och bl.a. god vän med Alice Tegnér.

Efter morfars och "fasters" död flyttade mormor så småningom till Linköping tillsammans med sin äldsta dotter, Wanda. De bodde först i ett hus inne på gården Storgatan 14. Jag minns inte mycket av den bostaden, men mormor brukade berätta att hon där nästan dagligen måste trampa ihjäl kackerlackor. Sedan flyttade de till Hunnebergsgatan

till ett typiskt gammalt trä-stadshus med rummen i fil mot gatan. Där firade mormor sin 70-årsdag 1922, vilket jag väl minns, och då förutom hennes egna barn även Emma och Augusta från Norge samt Claras fyra döttrar var med. Jag tyckte det var en trevlig bostad, men den måste saknat alla moderna bekvämligheter. För mig särskilt intressant var att det fanns en "skvallerspegel" utanför ett fönster. Någon gång i 5-6 årsåldern tog jag med en lek-kamrat och gick till mormor. Det blev stor uppståndelse hemma. Något större avstånd var det inte, men vi förut-sattes inte behöva större livsrum än det som kunde kon-trolleras genom fönstren.

Någon gång på 20-talet flyttade mormor och Wanda till Barnhemsgatan 2, där de båda bodde till sin död. Vi tyckte det var trevligt att de kom närmare oss. Bostaden bestod av två rum och kök på nedre botten med alla fönster mot gatan. WC låg i farstun och delades med portvakten som bodde i ett rum och kök mot gården. Gården var förresten inte så ledsam, för den omfattade längs bort en frukt- och blomträdgård. Annars var detta "gårdshuset" till den fina "Lorichs" fastighet som låg bredvid, förnämligt indragen och som också hade nr 2. I mormors trappuppgång var alltid en speciellt kylig, fuktig och matladdat lukt. Under henne fanns en speceriaffär som låg i halv souterräng. Innehavaren under många år hette Charles Esser och var en tämligen fet och orörlig herre. Vi handlade inte där, trots att det var vår närmaste affär. Jag tror mamma tyckte att den var dåligt sorterad.

Mitt emot mormors bostad låg stadens barnhem, två stycken bredvid varandra, ett för pojkar och ett för flickor. Där kunde man se barnen leka, vart kön för sig förstås, klädda i sina blå- och vitrandiga barnhemskläder. Så småningom, jag tror redan i slutet av 30-talet, revs emellertid dessa barnhem och nya bostadshus byggdes, men då så mycket när-mare gatan att mormors lägenhet som låg mot norr knappt fick någon sol alls och trots höga fönster alltid verkade mycket mörk.

Under de första åren i Linköping arbetade moster Wanda som modist. Som jag minns det arbetade dock både mormor och hon med syarbete åt Westmanska BB. De skötte linneförrådet, sydde rockar och förkläden, babykläder etc. En del av arbetet utfördes på BB, där de hade en särskild arbetsplats i personalmatsalen. En del gjorde de hemma, där symaskinen alltid stod framför köksfönstret. Westmanska BB var en stiftelse och hade ganska dåligt betald personal. Föreståndarinnan, Gerda Lindquist, tillhörde mormors och även mammas bästa vänner. Även första barnmorskan, Hilda Blomberg, var nära vän, och liksom kokerskan, fru Jonsson, verkade de för mig permanenta på platsen. Vi var ofta ditbjudna på kaffe, sommartid ute i den omgivande parken, och det var alltid spännande att genom en ruta få se på de nyfödda barnen. Julafton var det tradition att tant Gerda och tant Hilda skulle dricka eftermiddagskaffe hos oss.

Mormor och Wanda tog också emot beställning på täckstickning. Då spändes täckbågen upp i "finrummet", och eftersom det andra rummet ofta var uthyrt, blev köket enda plats att vistas på. Det var ganska stort (men luktade alltid gas) och där fanns mina bästa leksaker vid besök hos mormor. Det var en liten röd pall och en skomakarpall, d.v.s. en hög stol utan ryggstöd, också den röd. I min aftonbön glömde jag aldrig att be Gud välsigna de röda pallarna.

Det värsta mormor kunde tänka sig var att den dag skulle komma, då hon inte längre kunde försörja sig själv. Många år blev det inte heller, trots att hon blev 90. Ibland hjälpte mormor till att sy åt oss barn, fast för det mesta hade vi hemsömmerska som kom en vecka per år. De pengar mamma betalade mormor som ersättning satte mormor in på sparbanksbok, så att jag då jag slutade skolan fick en bok i mitt namn med några hundra kronor på.

Mormor ville efter sina upplevelser som nygift aldrig åka "på landet". Hon var mig veterligt aldrig i Odensjö. Sina goda vänner i Borås besökte hon dock då och då, liksom sina söner i Molkom och Örebro. I Borås trivdes hon bäst och där kunde hon stanna ganska länge.

Mormor och Wanda var en väsentlig beståndsdel i vårt julfirande. Redan före jul kom de en söndagseftermiddag för att koka karameller. En karamellsten d.v.s. en 10 cm tjock marmorskiva bars då in från vinden. När smeten var färdig, vilket visade sig genom prov, hölls den ut på skivan och arbetades hastigt. Sedan gällde det att vara snabb och gärna många i aktion med sax, så att smeten ej hann stelna. Den "drogs" då av två personer i smala långa stänger som sedan klipptes. Mormor brukade färga skära karameller med smultron- eller hallonsmak. Bäst tyckte jag om polkagrisar, smaksatta med pepparmyntolja och där en vit och en röd deg virades om varandra.

En del bakverk som förekom i mitt barndomshem varje jul måste ha följt med från mormors barndomshem. Dit hörde "prillix" eller "prillixen", som bestod av vetebullar med fyllning av katrinplommonsylt. Dessa kokades i kokosflott och rullades varma i strösocker. Katrinplommonsylt användes även i "plåtkaka", som bestod av två lager vetedeg tunt utkavlad och med sylt emellan.

På julafton kom mormor och Wanda vid ett-tiden för att delta i julbordet, men annars åt de sällan middag hos oss. Dock tillhörde det rutinen att de kom på kaffe söndag eftermiddag. När kaffebordet var avröjt tillhörde mormor oss barn. Då togs sagoboken av inbundna jultidningar fram, och där kunde man välja favoritsagan. Även på julgransplundringar hos oss bidrog mormor som sagoläsare för att lugna ner en ibland ganska stojig barnskara. En pojke sa efteråt: "Bästa julgransplundringen var hos Holtes, för de har en sagomormor". Ofta bad vi också att få höra om "förr i världen".

Till växten var mormor ganska liten och rundlagd. Hon hade mittbenat järngrått hår och djupt liggande grå ögon bakom stålbågade glasögon. Hon var alltid klädd i mörkgrått långärmat och med en brosch vid halsen. Hon såg alltid vänlig ut, men jag minns inte att hon skrattade. Egentligen såg hon ut som inkarnationen av en mormor.

Mormor var en människa som "var sig selv nok". Hon var kraftfull utan att vara dominant. Jag kan aldrig minnas att hon lade sig i mammans hushåll. Jag kan inte heller minnas att hon någonsin sade ett hårt ord till oss barn, eller att hon nonchalerade oss som vuxna ofta gjorde med barn på den tiden. En viss moralisk uppfostrande ton var henne dock inte främmande.

Gösta träffade ju mormor först mot slutet av 30-talet, men han uppmärksammade hennes viljekraft och inre styrka, egenskaper som för hennes närmaste kunde bli på både gott och ont. Efteråt har jag ju förstått att hon hade en hel del oförsonlig hårdhet i sig. Mellandottern, Hedda, var modist i Stockholm. Hon fick vid vuxen ålder epilepsi och fick därför inte gifta sig (enligt lag). Hon flyttade emellertid ihop med en man (en slarver förstås) och bosatte sig i Arboga med tanken att där försörja sig med sömnad. Jag tror att hon också hade ett missfall. Mormor formligen försköt henne, och vad jag vet var det bara mamma (i hemlighet) och framför allt Hugo som försökte hjälpa henne. Hedda försökte skapa sig ett nytt liv i Marocko hos sin bror Viktor men återvände snart till Sverige. Hon dog i Stockholm 1945 efter att de sista åren ha varit intagen på en slags försörjningsinrättning vid Katarina kyrka, en beklämnande blandning av ålderdomshem och långvårds-sjukhus med 8-10 patienter i varje sal. Några gånger besökte jag henne där och någon gång tog jag med Kersin. Hon testamenterade till Kerstin mormors sigillring med A Z, ungefär det enda av värde hon lämnade efter sig.

Hur mina morföräldrars äktenskap var, vet jag förstås föga om. Mamma säger, att det aldrig yttrades ett ont ord mellan hennes föräldrar och att tonen aldrig höjdes mellan dem. I äktenskapet föddes sex barn mellan 1880 och 1889: Wanda, Georgen, Viktor, Hedda, Naemi och Hugo. Säkert måste de alla omedelbart efter skolan ut att tjäna sitt bröd.

Wanda och Hedda blev modister (d.v.s. arbetade i hattaffärer. Hattar var en stor och viktig artikel på den tiden). Wandas liv blev helt sammanvävt med mormors. Vi hade litet dåligt tålamod med henne och satte henne i andra hand efter mormor. Barn är grymma i sin kritik, och vi tyckte hon var gnällig och litet "simpel". Nu kan jag ju förstå att hon var kontaktsökande och ömhetsbehövande. Hon var egentligen alltid mycket snäll mot mig och fick föga gensvar. Hon gav mig en stor fin blunddocka som hade riktigt hår (Wandas avklippta) och som därför kunde kammats och flätas i oändlighet. Alla dockans kläder var fint handsyddas och helt "riktiga" inifrån och ut. Före varje jul försvann Ragnhild som dockan hette, för att återkomma julafton i en ny kreation. Det var nog Wanda som designade och sydde en del av mina finklänningar också, där diverse tygprover togs till vara på ett mycket finurligt sätt.

När mormor dog 1942 utverkade pappa hos Wandas syskon att hon fick sitta i "orubbat bo". Sina sista år tillbringade hon på Vallahemmet i Linköping, då hon blivit svårt åderförkalkad. Hon dog 1963. Då var endast mamma i livet av syskonen. Boet gick till mamma, medan kontanterna fördelades mellan övriga arvingar. Att det fanns något av värde i boet annat än rent affektionsvärde visste vi ej. Där fanns dock de ovan omtalade gustavianska stolarna och även en del andra vackra gamla möbler: stolar bord och byrå (hos Ragnar) och golvspegel (hos Gunnar), vilket väl var de sista relikerna från borgarhemmet i Gefle.

Georgen fick så småningom anställning i Molkom och blev vävmästare vid väveriet där. Där vävdes bomullstyger i rutigt och randigt och han var bl.a. ansvarig för mönstren. I den ekonomiska krisen på 30-talet lades väveriet ner. Han fick då en liknande anställning i Mölnbo, där han bodde till sin död. Hans fru hette Ester och var från Köping. Hon var också missionsförbundare. De hade fyra döttrar, Greta, Maja, Karin och Gurli. Greta var ett år äldre än jag. Hon gick ett par år i skola i Linköping och bodde då hos mormor. I Molkom fanns endast 6-årig folkskola, medan Linköping hade 7-årig folkskola med 2-årig fortsättnings-skola. Vi träffades mycket och blev goda vänner. Greta utbildade sig till sjuksköterska men måste enligt den tidens regler sluta sitt yrke då hon gifte sig. Hon är gift med en ungdomsvän, Erik Nord, och bor i Molkom. Maja var tandsköterska och Karin barnsköterska. Karin skötte om Kerstin våren 1942. Hon gifte sig sedan och är liksom Maja och Gurli, som också är gifta, bosatt i Mölnbo.

Viktor hamnade, hur är mig obekant, i Främlingslegionen. Han stannade kvar i Marocko och drev en restaurang i Meknès. Han var gift med en spanjorska från Casablanca, Carmen Carnold. De hade två söner, Viktor och Emile. Familjen besökte Sverige 1928 och for runt hos släkten under några sommarveckor. Guldarmbanden (som saknar stämpel) som Nina, Anna och Annika nu fått hade Carmen på sig när hon kom (för att slippa betala tull). Det sades vara handgjort arabiskt arbete i 14 karat.

Vi var mycket imponerade av en familj som var trespråkig - de talade franska, spanska och arabiska. Under några år prövade jag min skolfranska på brevväxling med Emile. Sista brevet jag fick var från 1939, då han berättade att hans far hade strupcancer och inte väntades överleva och att han själv var mobiliserad. Vi vet att han överlevde kriget, eftersom Britta träffade honom i Paris på 50-talet, men vi har sedan länge tappat all kontakt med dem.

Hedda har jag redan berättat en del om i det föregående. Hon var liten, livlig och svartögd. När hon blev ivrig stammade hon. Hon julade alltid hos oss, innan hon blev utfrysst av mormor. Hon var mycket händig. Hon gjorde ett syskrin klätt med blommigt tyg till julklapp åt mig ett år. En jul, då jag låg sjuk i mässling, satt hon vid min säng och tillverkade dockskåpsmöbler av tändsticksaskar och tygbitar. Jag minns också att hon alltid tog en jätteportion av risgrynsgröten för att försäkra sig om mandeln. Sedan orkade hon förstås inte äta upp allt, något som i vår familj var skandalöst.

Hugo fick arbete på Lindbergs strå- och filthattfabrik i Örebro, där han under många år var distriktschef. Han var gift med en norrköpingsflicka, Elisabeh Österlund. Hon tillhörde örebrobaptisterna. De hade fyra barn: Britta, adjunkt i Örebro, Bengt, sjukhusdirektör i Lund, Margit, ålderdomshemsföreståndare i Örebro och Ernst (Esse), rektor i Skara. Bengt är änklings och har två söner och en dotter, Margit är gift Ajaxon och har en dotter, Ernst är gift med en kollega och har två barn. - Elisabeth dog 1947. Familjen hade då flyttat till Malmö. Där träffade Hugo sin andra fru, Aina, som var sjuksköterska. Hugo dog i cancer 1959. Aina dog i januari 1978.

Med Hugos familj umgicks vi mycket. Under några år tillhörde det påsklovet att Gunnar och jag besökte Örebro eller att Britta och Bengt kom till Linköping. Hugo var skojsfrisk och lekte gärna med oss barn. Jag minns t.ex. hur vi spelade kula i deras vardagsrum på en lämpligt mönstrad matta. Ett i mitt tycke spännande drag hos honom var att han bar småpengar löst i fickan (min pappa hade portmonnä). Han kunde ta upp en slant och säga: "Gissa rätt på årtalet så får du den". På så sätt kunde man t.o.m. få en tvåkrona. Han gillade att läsa thrillers, som inte var så vanliga då, och jag minns än hur spännande det var med nyutkomna böcker av "Sapper", som han alltid köpte.

Hugo hade varit idrottsman som ung. Han införde badmintonspelet i vår familj redan i början på 30-talet, då det var ganska nytt i Sverige. Själva hade de många år sommarställe vid HjälmARBADEN utanför Örebro (där jag inte nog kunde häpna över det grumliga och smutsiga badvattnet). Hugo besökte Linköping varje höst och var med hattkollektioner. Då bodde han på Stora Hotellet, men han brukade äta söndagsmiddag hos oss. Mamma och jag fick så gå med till hotellet och prova ut nya hattar. Ofta var han ganska jäktad vid dessa besök, eftersom givetvis hans kunder kom i första hand, men om han hade tid ville han gärna sjunga gluntar med pappa - han var en god sångare.

Min mamma

Naemi Augusta Holte f. Lundquist
f. 7 nov. 1887 i Madesjö socken

Mormor berättade gärna om , vilket underbart sött, snällt och av alla älskat barn mamma varit. Jag förstod nog att det delvis poängterades i uppfostrande syfte och kände mig mycket riktigt vansläktad och varken söt eller ens snäll ("Det gör inget om du inte är söt, bara du är snäll"). Men jag får väl inse att mamma fått en hel del i faddergåva; hon var mycket begåvad och hade både musikaliska och konstnärliga anlag.

Efter skolan arbetade mamma hos en fotograf som retuschös. Hon sjöng med i kyrkans sångkör, och flera av ungdomsvännerna bevarade hon hela livet. Dit hörde er farmor, Ester Wennersten f. Henriksson, och Gunhild Andersson, Bronäs, vars dotter, Brita Toll, nu är som en andra dotter för mamma. Dit hörde också två systrar Grevillius. För sin tid var det mycket sportiga ungdomar: de kunde alla simma och badade flitigt i Ramnasjön. Även skidor och skridskor åkte de. Mamma var god gymnast och hade svårt att förstå att hennes egna barn var så pass kallsinniga vad sport och gymnastik beträffade (men vi hade ju en pappa också). Sina kusiner, särskilt Claudia och Rut , träffade hon också mycket. Även de var goda sångare och medlemmar i sångkören.

När Georgen börjat få inkomst, ansåg han att hans syster borde få någon form av utbildning. Nära till hands låg lärarutbildning, eftersom det i Borås fanns ett-årigt småskollärarseminarium. Han hjälpte mamma ekonomiskt, och hon gick ut med toppbetyg våren 1907, ännu inte fyllda 20 år.

Mamma sökte nu och fick genas plats i Linköping. Sedan gammalt har Linköping haft namn om sig att vara en bra skolstad, och det ansågs mycket fint att få anställning där. "Nu har vi fått en flickfröken", sa mammans första elever. Mamma hade turen att hyra ett rum hos en familj

Pettersson, som förblev hennes vänner så länge de levde. Familjen bestod av en änka med en dotter som var telefonist, av oss kallad Anna P, och en son "som aldrig blev något". Det var tur att träffa på snälla människor, eftersom mamma första året insjuknade i lungsäcksinflammation och blev beroende av en hel del vård.

Senare hyrde mamma tillsammans med två andra småskollärare en tvårumslägenhet Drottninggatan 38. Av ungarlärarna finns kökssoffan (som också var säng) i Slätthem och skänken i vårt kök. Mamma åt två mål mat om dagen på hushållsskolan Margareta, och sedan hade hon inte många kronor kvar att svänga sig på. Lönen var c:a 100 kr i månaden.

En nära vän från de första åren var Ester Gustavsson, också småskollärare. Hon var dotter till en järnvägstjänsteman och bodde hos sina föräldrar som hon sedan vårdade till deras död. Jag minns väl deras hem vid Trädgårdsföreningen med blond Carl Larsson-betonad inredning. Sommartid blev vi bjudna på kaffe i deras syrénberså på gården. Tant Ester kom alltid ihåg alla våra födelsedagar. Ragnar gick i skola för henne och hon testamenterade honom alla sina böcker. Även jag var ihågkommen i hennes testamente med en guldbrosch.

Det var mycket vanligt med giftemål mellan lärare. Från min barndom minns jag att flertalet av mina föräldrars umgängesvänner bestod av sådana par. Mina föräldrar gifte sig nyårsafton 1914 och hade då varit förlovade ett halvår och bl.a. besökt Odensjö och min farmor och övrig släkt där. Deras första år som gifta förflöt i första världskrigets skugga liksom mina i det andra världskrigets.

Linköpings lärarkår var på den tiden lagom stor och "alla kände alla". Det förekom en hel del gemensamma aktiviteter: sångkör, där båda mina föräldrar var med, utflykter och, åtminstone en gång årligen en fest med teater, sketcher, sång m.m. Det minns jag som en stor upplevelse. Festlokal var Folkungaskolans gymnastiksal.

Mamma fortsatte i Linköping sin pianoutbildning för musikdirektör Darell (domkyrkoorganist och min musiklärare på gymnasiet). Hon deltog i domkyrkokören, där hon sjöng första sopran och några gånger också solo. Självt har hon lett (och leder ännu något) ett flertal körer: lärarinnekören, husmodersföreningen, diakonikretsen och Inner Wheel. Några år hade hon hand om sångundervisningen i sjuksköterskeskolan. Med oss sjöng och spelade hon barnvisor, särskilt de samlingar som gavs ut varje jul med sånger av Alice Tegnér och Felix Körling. Jag njöt också av att betrakta de fina färgplanschererna som hörde till.

I mitt barndomshem fanns alltid jungfru, som det då hette. Även på landet hade vi någon flicka till hjälp, vilket gjorde att mamma då hade gott om tid för familjeliv med bad, båtturer, cykelturer och annat.

Umgängesformen i mitt barndomshem var kaffebjudningar. En sy- och kaffejunta KP (kaffeletter) pågick var 14de dag så länge jag kan minnas tillbaka. Det var 8-10 lärarinnor som träffades, alltid kl 5 och med slut kl 8, så länge några av dem var i livet. - Middagsbjudning förekom inte. På somrarna hade vi dock ofta gäster som stannade över flera dagar. Dit hörde morbröderna med familjer samt familjerna Wennersten från Habo (Höör) och Andersson från Bronäs.

Teckning och målning tillhörde också mammas talanger. Ett skissblock hade hon alltid till hands, då det oftast gällde att fästa ett vackert natursceneri eller ett pittoreskt gammalt hus på papperet. Det senare har visat sig ha ett visst kulturhistoriskt värde, då många av byggnaderna nu är rivna. Senare har hon med stor framgång ägnat sig åt porslinsmålning^{ing}, tilldessa försämrad syn omöjliggjorde detta.

En del egna barndomsminnen, speciellt med avseende på skolgång och sjukhusvistelse.

Fram till hösten 1928 bodde vi kring Kanberget, först 2 tr upp Storgatan 84 i två rum och kök med WC i farstun, från 1923 i bottenvåningen i en tvåfamiljvilla Kanbergsgatan 8. Där fanns tre rum och kök, jungfrukammare och badrum. Rummen användes till sängkammare, matsal och herrum (där barnen inte ansågs få vara). Därifrån var nära gångväg till Folkungaskolan, där båda mina föräldrar tjänstgjorde. Kanberget är en av isen slipad ovanligt stor håll, och där fanns en präktigt blanksliten kana på ena sidan. För oss barn var det en fin lekmiljö med på vintern fina kälk- och sparkbackar och på sommaren lekplatser överallt bland bergen. Vi tog oss också in på den förbjudna "reservoarn", som nu hade ersatts med vattentorn, så att den var tom på vatten. Men det var spännande att balansera på kanten där och för pojkarna att hissa sig ner med hjälp av repstege.

På själva berget låg också en stuga, inte olik dem i Stockholms gamla områden kring Sofia eller Skinnarviksberget. Där bodde två verkligt fattiga familjer, och jag fick en inblick i förhållanden helt olika våra egna. Deras vattenpump och avtråde låg t.ex. en bra bit från huset. Ena familjen hette Blixt. Det var ett okänt namn i lärarkåren: flera familjer med fattiga och ofta lusiga ungar. Dessa var dock inte vanskötta. Fadern var grovarbetare och troligen alkoholist och arbetade mera sporadiskt, men den tandlösa käringen höll ordning på barnen. Den äldste pojken hjälpte till som springpojke i en affär efter skolans slut var dag. En flicka, något yngre än jag, tillhörde mina lekkamrater. Då nr fem eller sex av barnen föddes på BB, föreslog pastorn att föräldrarna skulle gifta sig, vilket jag tror också skedde. Deras hem bestod av två rum och kök, som sagt byggt direkt på berget. I ett av rummen bodde emellertid Blixtens gamla föräldrar, där

särskilt gubben var hemskt argsint. Varje jul packade mamma en korg med mat och godsaker till den familjen. Från de första åren på Kanbergsgatan minns jag också ett lindrageri - helt i det fria - strax utanför vårt hus, där en gubbe gick och drog rep. Han gillade inte nyfikna ungar. Emellertid var den i början av 20-talet nybyggda raden tvåfamiljshus början på en ny tid för den gamla slummiljön kring Kanberget.

Jag började skolan för mamma. Eftersom jag var hemskt blyg var det kanske inte så klokt. Troligtvis kunde jag läsa innan jag började - jag minns inget av någon läsundervisning. Under vårterminen fick jag delta i läs- och skrivtimmar i kl 2 för att efter första skolåret sättas i klass 3. Småskolan var tvåårig, så nu kom jag till folkskolan, där barnen var uppdelade i pojk- och flickklasser. Min lärarinna, Anna Josefsson, var mild men fast. Vi var väl drygt 30 snälla flickor, och fast jag var "duktig" kände jag mig alltid yngst. Mitt första skolminne därifrån är tårdränkt. Jag hade inte lärt mig att ställa upp additions- tal lodrätt, och när jag nu såg kamraternas märkliga sätt att räkna, förstod jag att kraven på mig var oöverstiggliga.

Folkungaskolan var en ganska modern skolbyggnad. En stor skolgård hörde till, och där fanns en utmärkt kälkbacke, helt enkelt kallad "kullen". Det fanns skolbad med en fast anställd baderska. Tvättrummet var helt i kakel, även bänkarna. Man tilldelades en badmössa, en träbalja och en borste. Sedan gällde det att tvätta sig i rätt ordning, dvs börja upptill, borsta varandra på ryggen och slutligen placera baljan på golvet och ta itu med ben och fötter. Duschen bestod av en lång korridor, där vattnet först var varmt men till slut iskallt. Baderskan stod som en Cerberus på andra sidan och hindrade att någon sprang för fort igenom. Det fanns även en bassäng som fick användas ibland efter baderskans godtycke. Tystnad var ett självklart krav.

Vi hade ju badrum, men varmvatten värmdes endast en gång i veckan. Mina föräldrar (liksom mormor och Wanda) var hygieniker och tog varje morgon en kall avrivning, av oss kallad "klalingin". Det förtog nöjet av att stiga upp på morgonen att utsättas för den våta kalla handduken först på ryggen och sedan på bröstet, och jag kunde aldrig omvändas till att finna det "skönt".

De som tänkte fortsätta med "högre studier" gick från klass 3 över till klass ett av 8-klassig flickskola (real-skola fanns endast för pojkar). Mina föräldrar diskuterade inte sina beslut med barnen, men jag antar de tyckte jag behövde ett år att mogna på, så jag gjorde inte sällskap med de två, tre flickor som "gick över" från klass 3 (och tappade därigenom ännu en kamratkontakt). Beslutet var klokt, eftersom jag sommaren 1925 insjuknade svårt i scharlakansfeber.

Även "vanliga barnsjukdomar" kunde bli ganska allvarliga i en tid som saknade t.ex. antibiotika.

Epidemisjukhuset låg snett bakom Kanberget, från oss sett. Jag hade varit febrig ett par dagar och vid en ovannämnd klalinginprocedur upptäckte mamma utslag på rygg och bröst. Hon kallade då på vaktmästaren vid sjukhuset (som hon kände) och han konstaterade scharlakansfeber. Fast jag var så liten minns jag min besvikelse att inte få åka ambulans, som mina kamrater i liknande omständigheter fått göra. Vaktmästaren ledde mig tvärs över berget. Jag hade över 40° feber och benen bar mig knappt. Flera gånger måste jag stanna och kräkas, men fram kom vi ju till slut. Där sattes jag i ett väntrum att undersökas av doktorn. Till slut fick jag en bädd i korridoren, eftersom det var svår överbeläggning på sjukhuset. Barn sprang där kors och tvärs och lekte. Sedan fick jag plats i en stor sal med minst tio patienter. Febern ville inte ge sig. Då fick jag som feberdrivande medel "inpackning", d.v.s. ett stort våtvärmande omslag. Först ett vått iskallt lakan, utanpå det en stor vaxduk och sedan ett lager av fetvadd

och filter, så jag blev som en kåldolma, livligt betittad av salens övriga invånare. Behandlingen hjälpte dock inte. Jag fick inflammation i bägge öronen så de måste punkteras. Sedan blev det besvär med lederna och med lymfkörtlarna på halsen, och jag flyttades då till isoleringssal. Att det var något fel på lederna togs först som ett dumt påhitt av mig. Fingrar och handleder blev helt stela, så att jag inte kunde hålla i en sked. När halsen svullnade, troddes det att jag fått påssjuka, vilket jag ju visste att jag haft året innan. Slutligen togs dock hål på varhärden på halsen, och jag minns hur jag vaknade ur narkosen och fann mig nersprutad av blod och var.

Någon vänlighet minns jag inte. Jag kände mig mest till besvär för att jag inte hade vett att bli frisk i normal ordning. Såret på halsen fick inte läka igen, utan det fylldes med en tampong som måste bytas var dag. Till slut började jag gråta bara jag hörde doktorn i korridoren utanför, och det gjorde mig inte mer populär hos läkare och personal.

Från tiden på isoleringssalen minns jag att mamma fick komma och titta på mig genom föntret. Hon var så fin, klädd i blå crêpe-de-chine klänning och med en stor blå stråhatt på huvudet. Men hon kunde inte hålla tillbaka tårarna då hon såg mig lindad i vadd och gasbindor, praktiskt taget allt som syntes av mig. Först efter drygt sex veckor började febern ge sig. Då gjorde jag inte längre skäl för öknamnet "Tjocka Bibbi". När jag såg mina egna revben blev jag förskräckt och trodde mig drabbad av ännu en sjukdom. Jag visste genom andra barn att jag var en av de sjukaste patienterna de haft den sommaren, och fast det var roligt att inneha rekord, kände jag inget behov av att bli topp-etta.

Den följsjukdom man var mest rädd för var äggvita, och för att förebygga det hölls patienterna på en diet helt fri från kött och fisk. Morgonmålet bestod av havrevälling och smörgås. Till middag fick vi under minst sex veckor

tjockpannkaka med sylt eller bara med socker. Till efterrätt saftkräm eller saftsoppa. Eftersom det var sommar hände någon gång att vi fick färska bär. Till kvällsmat serverades havregrynsgröt, utbytt mot risgrynsgröt lördagar och, till min fasa, klimpig mannagrynsgröt söndagar. Att inte denna diet orsakade patienterna skörbjugg eller någon annan bristsjukdom fattar jag inte än i dag. Efter hemkomsten kunde jag inte förmå mig att äta gröt, som var en av våra fasta frukosträtter, och till slut blev jag motvilligt befriad. Gröt ansågs vara den enda verkligt nyttiga maten för barn.

På sjukhuset fick givetvis inga besök förekomma. Lyckligtvis kunde jag ju läsa och skriva, så brev blev min enda kontakt med mamma. De utgående breven desinficerades. Efter många böner fick jag en docka, som faktiskt av nåd fick följa med hem efter att ha genomgått samma ceremoni. Leksaker ansågs egentligen böra lämnas kvar till efterkommande patienters fromma.

Efter drygt 8 veckor fick jag komma hem. Visserligen hade jag då kommit ifrån pannkakedieten, men även den "riktiga" mat som serverades på sjukhuset var en besvikelse, så nu kunde jag verkligen njuta av de beställda köttbullarna. Eftersom mina halskörtlar måste efterbehandlas, propsade jag nu på att få håret kortklippt. Som min skelögdhet rättat till sig själv under sjukdomstiden, kunde jag också lägga av glasögonen och bli en till det yttre ny människa. Som efterbehandling fick jag under minst ett halvt år dels kvartslampestrålning som allmänt stärkande, dels röntgenstrålning på halsen, där trots det ännu en operation måste utföras.

År 1926 sökte jag inträde till flickskolans första klass. Jag var då den enda sökande som gått "bara" i folkskolan. En flicka, sedermera min bästa vän, hade gått i seminariets övningsskola, vilket var ett strå vassare. Alla de övriga hade gått i någon av de förberedande skolor som då fanns, "Smiths" eller "Thörnings". Vi prövades i alla

ämnen: läsning, rättskrivning, räkning, kristendom, geografi etc. Svårt var det inte, men jag misstänkte förstas att de andra flickorna hade hemliga kunskaper som inte kommit mig till del.

Flickskolan var 8-klassig, och det fanns två paralleller av varje klass. Pappa hade, nog med rätta, föga respekt för flickskolan, och han var därför mycket nöjd med att vår klassföreståndare hade en fil mag examen utöver lärarinneseminariet. Hon hette fröken Oldenburg och var språklärare. Alla lärare titulerades "fröken". Flickskolan var då delvis privat, och terminsavgiften var 100 kr, vilket var mycket pengar på den tiden. Böcker och annat material måste vi själva betala (men det gällde även för folkskolan). Skolbyggnaden i hörnet av Vasavägen och Klostergatan var ganska trivsamt. I varje våning fanns en stor hall, möblerad med ekbord och bänkar, där man fick vara när det regnade. På bottenvåningen pryddes den t.o.m. av en staty av Venus Milo i kroppsstorlek. På skolgården fanns en lekplan som vintertid spolades till skridskobana och där ibland curlingspelare höll till. Att gå utanför skolans område på rasterna var strängt förbjudet. Skoldagen började 7.40 och portarna öppnades 10 minuter tidigare. På led och försedda med bibel och psalmbok tågade vi in i aulan för 20 minuters morgonbön. Min favoritpsalm var: Pärlor sköna, ängder gröna ... vilket jag tyckte lät så vackert att jag markerat stället i boken med ett rosa parfumerat kort.

Vi undervisades i klassrummet. Det fanns fysik- kemisal och teckningssal. Sångundervisningen ägde rum i aulan. Examen förekom inte, däremot åhörardagar, dit man snart lärde sig att det gällde att förbjuda föräldrarna att sätta sin fot. Varje vår var sånguppvisning i aulan, då varje klass framförde sina nummer - någon gemensam kör fanns inte. Samtidigt var slöjd- och teckningsutställning. På den högtidliga avslutningen talade eforus, biskopen, och föreståndarinnan, fröken Ugglan, som också delade ut premier. Stipendiefonder liknande läroverkets fanns inte. Betygen delades sedan ut i klassrummen.

All skrivmaterial inhandlade vi hos vaktmästaren, som hade öppet före morgonbönen. Till ordningsreglerna hörde emellertid, att ingen fick förvara pengar i kappfickor eller i bänkar. För den skull måste varje elev ha en "lösficka" att fästa med band om livet under kjolen. Varje måndag skulle klassföreståndaren se till att denna fanns på plats. Då sprang "de stora" flickorna, som inte ville acceptera sådana dumheter och lånade av oss små. Vad jag minns självdog detta påhitt efter några år. Från slöjdundervisningen minns jag väl, att vi första året skulle sticka 12 grytlappar i grått ljusvekegarn. Ett år sydde vi klänningar, vilket skedde helt för hand. Det blev långa rader med efterstygn och mammor och andra fick rycka in som räddare. Jag minns att jag inte kände mig säker nå att fröken skulle godkänna moster Wandas stygn, som jag tyckte var för långa. Till varje höst hörde att gå till en av stadens handarbetsaffärer och välja ut en duk att sy till julklapp. Slöjdlärarinnan hade dock begränsat urvalet. Eftersom vi var östgötar skulle vi också lära oss knyppla. Det var ett schå att släpa den otympliga dynan fram och tillbaka - någon förvaringsplats i skolan fanns inte. Så länge vi bodde vid Kanberget hade jag ganska lång skolväg, men från Drottninggatan, dit vi flyttade hösten 28 blev det nära. Undervisningen i flickskolan bedrevs betydligt lugnare än i realskolan. När vi några stycken efter klass 6 skulle söka in till gymnasiet, vilket öppnats för flickor året innan, fick vi genomgå inträdesprov trots att vi haft ett skolår mer än våra blivande kamrater som kom från klass 5 i realskolan. Speciellt matematik måste kompletteras. Senare visade sig att vi i gengäld hade betydligt bättre grunder än de i t.ex. svensk grammatik. Vi sökte in till 4-årigt latingymnasium. För att komma till treåriga reallinjen hade vi behövt "förlora" ännu ett år. Dit sökte man nämligen från klass 8. Jag trivdes ganska bra med kraven i gymnasiet men minns den tiden som mycket jobbig. Vi hade ju inte fria lördagar. Måndag hade vi ofta skrivning eller också fick vi extra långa läxor.

Gymnastiklektionerna var ett extra krux för oss flickor eftersom de var förlagda till kvällstid åtminstone första året. - Det fanns en del lärare som högt vädrade sina funderingar om flickors berättigande i gymnasium, men de flesta var hyggliga och vår klassföreståndare älskade vi. Adjunkt Gillquist var en eldsjäl och han försökte orientera oss inte bara i språket utan även i litteraturen i sina ämnen, tyska och engelska. Han var stor entusiast för modern konst och mycket aktiv ordförande i stadens konstförening. Han tog oss med på konstatställningar. Man var inte bortskämd med att en lärare ägnade eleverna intresse utöver lektionstimmarna. De flesta lärarna var faktiskt riktiga stofiler, och det gick otaliga historier om dem.

Linköpings gymnasium hade en del föreningar med gamla anor. Den litterära hette "Vitterhet och hävd". Det fanns också ett musikkapell som första maj for runt i karnevalen utklädda till "Bonnapälle". Varje vår hade dessa föreningar en gemensam soaré som var en stor begivenhet och som alltid drog fullt hus. I kapellet fick så småningom även flickor inträde. Vi fick dock bilda en egen litterär förening, Eranos, som åtminstone inte på min tid hade någon "yttre" verksamhet men som efter känt mönster hade 18 ledamöter.

Då man högtidligt annäلت sig för att få avlägga prov för studentexamen blev man abiturient, och som yttre tecken tog man bort en av ringarna på skolmössan (som allmänt bars på den tiden). Sedan gick alla abiturienterna i gåsmarsch med en fot i rännstenen till ett kafé att fira tilldragelsen. Studentexamen firades av hela staden. Vanligtvis räckte den 3 dagar, eftersom det var minst 3 studentklasser. I affärerna skyltades med blågult och studentmössor. På skolgården samlades släkt och vänner och massor av nyfikna, och alla försökte urskilja något av examinandernas öden genom rektorsexpeditionens fönster. Om någon underkändes skickades han ut bakvägen, och de godkända kom då ut tysta i sorgmarsch. Men om alla godkänds, störtade de nybakade nerför trapporna under sång för att blomsterhöljas och bäras hem i triumf. -Den ljusnande framtid var vår.